

РЕШЕНИЕ

№ 5567

гр. София, 05.10.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 21 състав, в публично заседание на 30.09.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Красимира Проданова

като разгледа дело номер **1258** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл. 203 от АПК, вр. с чл. 1 от ЗОДОВ.

С Решение № 1358/05.03.2019 г., постановено по адм. дело № 11859/2017 г. по описа на Административен съд София - град, I отделение, 47 състав е отхвърлил иска на Е. Д. М., ЕГН [ЕГН] срещу Главна дирекция „Охрана” при МП с правно основание чл. 203 АПК във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/, за присъждане на обезщетение на претърпените от него неимуществени вреди в размер на 25 000 лв., ведно с лихвата считано от 13.12.2016 г., за това, че при конвоирането му на 13.12.2016 г. от Затвора С. до АССГ със специализиран транспорт на дирекцията е бил поставен в нечовешки, унижителни и застрашаващи здравето му условия.

С Решение № 979/26.01.2021 г., постановено по адм. дело № 7965/2019 г. по описа на Върховен административен съд, ВАС, III-то отделение, по жалба на ищеца, е отменил постановеното първоинстанционно решение изцяло, като е върнал делото за ново разглеждане от друг състав на ААСГ. В отменителното решение, ВАС е приел, че решението е постановено при съществени нарушения на съдопроизводствените правила доколкото първоинстанционния съд не е изяснил спорния въпрос относно техническите характеристики на автомобила, с който е осъществено конвоирането на ищеца на 13.12.2016 г. Даденото задължително указание по приложението на процесуалния закон е при новото разглеждане съдът да събере всички доказателства, от които да установи техническото съответствие на конвойния автомобил с утвърдените от министъра на правосъдието изисквания, както и със спецификата на производителя, както и да назначи съдебно-техническа експертиза на МПС.

В съдебно заседание пред АССГ, при новото разглеждане на делото, ищеца се явява лично и с назначения му служебен защитник - адв. Т., преупълномощена от адв. В. К., който моли съдът да постанови решение с което да уважи исковата претенция.

Ответникът - Главна дирекция „Охрана” при МП чрез юрисконсулт оспорва исковата молба. В писмено становище, гл. юрк. Ж. М. оспорва изцяло по основание и размер предявения иск. Моли за отхвърлянето му като неоснователен и недоказан. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Участващият по делото прокурор от Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на иска.

Административен съд София - град, след като обсъди доводите на страните, вкл. и като и прецени събраните при новото разглеждане на делото доказателства, в изпълнение на задължителните указания на ВАС по приложението на процесуалния закон, намира за установено следното:

В обстоятелствената част на исковата молба се сочи, че въпросното превозно средство е опасно за превоз на пътници, тъй като не е обезопасено, има само няколко пейки, няма къде да се хванат превозващите се. Твърди, че се чувствал унижен и застрашен. С оглед изложеното моли исковата му претенция да се уважи. В съдебно заседание, проведено на 19.06.2018 г. при предходното разглеждане на делото/ допълва, че се позовава на нарушение на чл. 1, чл.4 и чл.44 от Хартата на ЕС вкл. нарушение на чл. 91, §.1, ал.2 т.д от ДФЕС, който въвежда изискването за безопасно транспортиране. Позовава се и на Решение на СЕС по делото Ф. и Б. дело С-6/90 г. и С-9/90 г.

Съдът приема, че ответникът в лицето на ГД „Охрана” като самостоятелно ЮЛ на основание чл. 391, ал.2 от ЗСВ е надлежна страна. Първоначално конституирания и друг ответник ГД „ИН” с протоколно определение от 19.06.2018 г. е заличен /лист 90 от адм. дело № 11859/2017 г. по описа на АССГ/.

Не се споделя възражението в писмения отговор, че ищецът не сочи противоположен елемент - акт, действие или бездействие. Видно от исковата му молба претенцията му е свързана с незаконосъобразно бездействие на ответника, изразяващо се в неосигуряване на безопасни условия за превоз на посочената дата 13.12.2016 г., в нарушение на чл. 1, чл.4 и чл.44 от Хартата на ЕС вкл. нарушение на чл. 91, §.1 , ал.2 т.д от ДФЕС, който въвежда изискването за безопасно транспортиране. Отделно ищецът се позовава на решение на СЕС по делото Ф. и Б. дело С-6/90 г. и С-9/90 г.

Съгласно Заповед № 3-1385/12.12.2016 г. на директора на ОД „Охрана С.” комисар А. М., Е. Д. М. е конвоиран на 13.12.2016 г. със специализиран автомобил, марка „Пежо“, модел „Боксер” с ДКН [рег.номер на МПС] до АССГ за участие в съдебни дела № 11207/2015 г., № 4337/2016 г., № 4335/2016 г. и № 11572/2015 г. от 11.00 часа. След приключване на делата, той е върнат обратно в Затвора - С. в 11.50 часа на 13.12.2016 г.

При приемането на лицето, по време на конвоирането му към и обратно от АССГ, както и при предаването му в Затвора - С., същият не е изявил претенции спрямо конвоиращите го служители. Няма отразени претенции и в графа „Забележка” на заповедта за конвоиране на М. за посочения период.

Страните не спорят, което се установява и от писмения отговор на ответника на л. 31 от адм. дело № 11859/2017 г. по описа на АССГ, относно това, че именно на посочената дата 13.12.2016 г. ищецът е превозен от Затвора С. до Административен съд - София град за участие в открити съдебни заседания по административни дела със служебен автомобил на основание Заповед 3-1385 от 12.12.2016 г. на директора на

ОД "Охрана". Автомобилът е специализиран автомобил за конвой, марка „Пежо“, модел „Боксер“ с Д. [рег.номер на МПС] с разрешени 8 + 1 места за превоз на пътници съгласно свидетелство за регистрация №[ЕИК] от 02.09.2016 г.

Тези обстоятелства са потвърдени със становище на ответника по искане на ищеца, направено с Писмо № 9365 от 21.11.2018 г. /лист 100 от адм. дело № 11859/2017 г. по описа на АССГ/. Със становището е представено и свидетелството за регистрация на МПС.

Ответникът твърди, че се касае за специален конвоен автомобил при режим регламентиран в чл. 15, ал.3 приложение 4 от Правилата за условията и реда за осъществяване на конвойна дейност от служителите на ГД „Охрана“, утвърдени със Заповед № ЛС-04-1228 от 17.07.2017 г. Посочено е, че съгласно чл. 2, ал.1 т.5 от Наредба № Н-3 от 18.02.2013 г. за изменение в Инструкцията за регистриране на ППС, която не се прилага за автомобили проектирани и произведени за конвоиране на обвиняеми, подсъдими и осъдени лица. В посочено писмо е допълнено, че седалките на автомобила са фабрично монтирани, колани няма, както и няма допълнителни интервенции от страна на ответника. Отбелязва се, че съгласно раздел 18 чл. 91, ал.3 от Закона за движение по пътищата /ЗДвП/, МПС със специален режим на движение са и автомобилите на ГД „Охрана“. Визирано е, че на посочената дата лицето е пътувало само.

Във връзка с твърденията за условията на превоз и изпитаните страдания от ищеца при предходното разглеждане на делото е разпитан св. И. Ц. И., също лишен от свобода и с дела с ответника. Видно от показанията му, дадени в с.з., проведено на 05.02.2019 г. /находящи се на л. 103 от адм. дело № 11859/2017 г. по описа на АССГ/ в автомобилите няма колани, светлина, няма седалки, а твърди железни пейки, разположени перпендикулярно на шофьора без възможност да се облегнеш, от които пейки при возене се изпитват болки, няма къде да се хванеш, не могат да се отворят прозорците. Пейките са допълнително монтирани вместо седалките, не са тапицирани. Самият автомобил е разделен на три помещения - в първото е шофьора и негов колега, във второто са старините, като тези 2 помещения имат седалки – меки и тапицирани, с колани. В третото помещение се превозват лишени от свобода, няма прозорец, дори затъмнен. Относно страданията на ищеца – същият казва, че знае за тях, на датата го е виждал, бил е видимо стресиран и изнервен.

В изпълнение указанията на ВАС, при новото разглеждане на делото е допуснато извършването на СТЕ. Приетото по нея заключение съдът кредитира като компетентно и обосновано.

Видно от заключението на допуснатата Съдебно-техническа експертиза датата на първоначалната регистрация на специалния автомобил, марка „Пежо“, модел „Боксер“ с Д. [рег.номер на МПС] е 02.09.2016 г.

Официалният представител на „ПЕЖО“ в България - „С. Ф. А.“ е избран за доставка след държавна поръчка, при която са отхвърлени офертите на други два производителя. „С. Ф. А.“ е доставил специалния автомобил марка „Пежо“, модел „Боксер“, рег. [рег.номер на МПС], който е произведен във Франция, от завода производител на „ПЕЖО“. Модификацията на специалния автомобил марка „Пежо“, модел „Боксер“, рег. СВ 1619 ВС не е променяна от първоначалната регистрация - 02.09.2016 г., до момента на огледа и заснемането - 25.05.2021 г. Същият е произведен на базата на микробус, предназначен за превоз на пътници. Това е видно от стъклата на купето, които са монтирани на левия и десен панел в отсека, където са монтирани

седалките на конвоираните пътници. Освен това произведените за пътници микробуси от този клас са задължително с по-мекo окачване и единични гуми на задния мост, което осигурява комфортно превозване на пътници.

В автомобила има допълнително фабрично монтиран климатик (освен оригиналния такъв) за осигуряване нормална топлина в целия обем на специалния автомобил. Има едностранно заключващи се ключалки на двете врати за двете помещения за конвоирани лица, както и неподвижно закрепени места за сядане на конвоирани лица. Мястото за сядане на охранителя в пряко непосредствено наблюдение на двете помещения за конвоираните лица. Седалките са изработени от метал. Стъклата на купето, където се намират конвоираните лица са покрити с затъмнено фолио и метална противоударна решетка. Специалните колани с фиксирани белезници на ръцете и допълнително белезници на краката, или специален комплект белезници за ръце и крака се съхраняват отделно.

В заключение вещото лице смята, че специалният автомобил, марка „Пежо“, модел „Боксер“, рег. [рег.номер на МПС] отговаря на „Правилата за условията и реда за осъществяване на конвойната дейност от служителите на Главна дирекция „Охрана“, утвърдени от министъра на правосъдието със Заповед № ЛС-04-1228 от 17.07.2017 г.

При така установените факти, съдът приема от правна страна следното:

С оглед на така установената фактическа обстановка, Административен съд София-град намира предявената искова молба срещу Главна дирекция „Охрана“ при МП за процесуално допустима, подадена от легитимирана страна и при наличие на правен интерес от предявяване.

Разгледана по същество, същата се явява НЕОСНОВАТЕЛНА.

Съображенията за това са следните:

Съгласно чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ „държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност“. За да бъде ангажирана отговорността на държавата на основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, следва ищецът да установи по безспорен и категоричен начин наличието на следните кумулативно изискуеми предпоставки, а именно:

1.незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред относно актовете, а в случаи на претендирани вреди от незаконосъобразни действия/ бездействия, незаконосъобразността им се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетение;

2.настъпили вреди и

3.наличие на пряка причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт или твърдените незаконосъобразни действия и/ или бездействие и настъпилия вредоносен резултат.

Посочените предпоставки следва да се установят кумулативно/ едновременно, като липсата на която и да е от тях е пречка да се реализира отговорността на държавата по чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ.

Доказателствената тежест за установяване предпоставките за реализиране отговорността по чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ е на ищеца, по аргумент от разпоредбата на чл. 154, ал.1 от ГПК, във вр. чл.144 от АПК, съгласно която всяка страна следва да установи фактите, на които основава своите искания или възражения. С Определение

от 18.02.2021 г. съдът е указал на ищеца доказателствената тежест в процеса.

Освен това настоящото производство се провежда при условията на чл. 226, ал.1-3 от АПК, тоест делото се разглежда за втори път от Административен съд - София-град. Съгласно разпоредбата на ал. 2 „при новото разглеждане на делото се допускат само писмени доказателства, които не са могли да бъдат известни на страната, както и доказателства за новооткрити или новонастъпили обстоятелства след първоначалното разглеждане на делото от първоинстанционния съд“.

При съобразяване цитираната разпоредба на чл. 226, ал.2 от АПК, с протоколно определение съответно от 22.07.2021 г. и 30.09.2021 г. съдът е отхвърлил искането на ищеца за допускане на гласни доказателства, както и искането за назначаване на съдебно-медицинска експертиза.

Видно от чл. 1, ал.2 от Правилата, конвойната дейност е охрана и изолация на лица, с мярка за неотклонение "Задържане под стража", по която причина ищецът се е намирал на 13.12.2016 г. в следствения арест, като тази дейност се осъществява от конвоен наряд, на място или при движение по определен маршрут, ходом или със специализиран автомобил. В казуса по делото се касае само за конвойната дейност, осъществена на посочената дата с конкретния специализиран автомобил. Съгласно чл. 6, ал. 1 от Правилата, конвоираните лица не могат да бъдат подлагани на изтезания, жестоко отнасяне или нечовешко третиране, а в ал. 2 от същата разпоредба са посочени неизчерпателно такива случаи: по т.1 - всяко умишлено действие или бездействие, което причинява физическа болка или страдание, освен в случаите на регламентирана употреба на сила, помощни средства и оръжие; 2.поставяне в по-неблагоприятни условия при движение или престой, изразяващи се в лишаване от достатъчна жилищна площ, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване и други извършени действия или бездействия, които могат да причинят увреждане на здравето; 3.накърняване на достойнството на конвоирани лица и създаване на враждебна, обидна или застрашителна среда, както и недопускане на каквито и да са прояви на дискриминация.

Съгласно чл.15, ал.1 от Правилата, едно от средствата за осъществяване на конвойната дейност са специализираните автомобили. Съгласно ал. 3 на разпоредбата, специализираните автомобили и автобуси се оборудват с необходимите технически, свързочни и помощни средства по изисквания, съгласно Приложение 4 от Правилата.

Съгласно Допълнителните разпоредби на Правилата, т. 3, "специализирани автомобили" са транспортни средства, използвани за превоз на лишени от свобода и принудително водени лица, оборудвани със специални технически, помощни, свързочни и комуникационни средства, светлинни и звукови сигнализационни, със или без обозначени знаци и надписи. В т.11 от Допълнителните разпоредби също се съдържа определение за "забранени вещи и предмети" - всички вещи и предмети, извън утвърден от министъра на правосъдието списък на разрешени вещи и предмети, които лишените от свобода могат да държат при себе си и да ползват.

В правилата се съдържа се преходна разпоредба - Параграф 3, според която следва да се използват наличните автомобили докато се осигурят автомобили, отговарящи на изискванията на Правилата.

В Приложение № 4, част II, се съдържат изискванията за специализираните автомобили, що се касае до оборудването и конкретно до седалките на конвоираните лица, според т.1, оборудването включва помещение/я за конвоирани те лица, осигурени с едностранно заключващо устройство на вратите и неподвижно закрепени

места за сядане, според т. 1.1- помещение/ята трябва да осигуряват възможност за наблюдение на конвоираните лица, а в т. 1.2. е посочено, че тези седалки трябва да са от незапалим материал, да са изработени така, че да не могат от тях да се демонтират детайли. Според т. 9 оборудването следва да включва и белезници с верига комплект и конвоен колан. Що се касае до поставянето на белезниците и конвойните колани, то в чл.24, ал.11 от Правилата се съдържат правила за поставянето им, конкретно относими към конвоиране със специален автомобил са следните: т. 3 - белезници се поставят отпред на конвоираните лица, т 5 - поставените белезници се блокират с фиксиращо устройство, като не трябва да причиняват болка или да спират кръвообращението на конвоираните лица, а когато има информация, че конвоираните лица могат да отключват белезници, се поставя конвоен колан, по т. 7 при конвоиране по преценка на старшия на конвоя, може да се поставят белезници за крака и/или конвойни колани около кръста, за фиксиране на белезниците за ръце, или специални комплекти – комбинация от ръце, кръст и крака, като за особено опасни лица, поставянето на такива е задължително.

По искането за разглеждане на исквете по правото на ЕС

Необосновано е искането на ищеца исквата претенция не следва да бъде разгледана на основание чл. 4, параграф 3 от Договора за Европейския съюз и държавата да бъде осъдена за нарушение на правото на ЕС в казуса по делото, нито са приложими цитираните разпоредби на чл. 91 от ДФЕС и другите по правото на ЕС, поради следното:

1. На първо място, правното положение на ищеца не разкрива какъвто и да е трансграничен ефект, свързан с приложението на правото на ЕС по отношение на качеството му на лице, срещу което се води наказателно производство.

2. Предвид качеството на ищеца на лице, срещу което към процесната дата се води наказателно производство, регламентацията на правата му по правото на ЕС попада в областта на споделената компетентност между Европейския съюз и държавите членки, съгласно чл. 4, параграф 2, букви ж) пространство на свобода сигурност и правосъдие от договора за функционирането на ЕС. Компетентността на ЕС да приема актове в тази област е конкретизирана в член 82, параграф 2 ДФЕС, която предвижда, че доколкото това е необходимо за улесняване на взаимното признаване на присъдите и съдебните решения, както и на полицейското и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси с трансгранично измерение, Европейският парламент и Съветът, като приемат директиви могат да установят минимални правила. Тази разпоредба също предвижда, че тези директиви обхващат, „а) взаимната допустимост на доказателства между държавите членки; б) правата на лицата в наказателното производство; в) правата на жертвите на престъпления; г) други специфични аспекти на наказателното производство, които Съветът определя предварително чрез решение. Към настоящия момент, по отношение на лица, в положението на ищеца, по правото на ЕС са приети само директиви, които касаят само процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство – актове по чл.82, параграф 2, буква б) ДФЕС. На посоченото правно основание от ДФЕС са приети Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от

22.05.2012 г. относно правото на информация в наказателното производство; Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство.

3. Към 13.12.2016 г. регламентацията по правото на ЕС е налице само в областта на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство. Що се касае чл. 82, параграф 2, буква г) ДФЕС – други специфични въпроси в наказателното производство, такива разпоредби не са приети понастоящем. Следователно, през исковия период няма действаща уредба по правото на ЕС, касаеща материално-правни въпроси по отношение на такива лица, като условията на задържане или за конвоиране.

5. Що се касае до приложението на правото на ЕС в областите на споделена компетентност с държавите членки, съгласно чл. 2, параграф 2 от ДФЕС, както ЕС така и държавите членки могат да приемат актове в тази област – първото изречение, а съгласно второто изречение на разпоредбата, държавите-членки упражняват своята компетентност само доколкото Съюзът не е упражнил своята. Необосновано е искането на ищеца исквата претенция не следва да бъде разгледана на основание чл. 4, параграф 3 от Договора за Европейския съюз и държавата да бъде осъдена за нарушение на правото на ЕС в казуса по делото, нито са приложими цитираните разпоредби на чл. 91 от ДФЕС и другите по правото на ЕС, поради следното:

5.1. На първо място, правното положение на ищеца не разкрива какъвто и да е трансграничен ефект, свързан с приложението на правото на ЕС по отношение на качеството му на лице, срещу което се води наказателно производство.

5.2. Предвид качеството на ищеца на лице, срещу което към процесната дата се води наказателно производство, регламентацията на правата му по правото на ЕС попада в областта на споделената компетентност между Европейския съюз и държавите членки, съгласно чл. 4, параграф 2, букви ж) пространство на свобода сигурност и правосъдие от договора за функционирането на ЕС. Компетентността на ЕС да приема актове в тази област е конкретизирана в член 82, параграф 2 ДФЕС, която предвижда, че доколкото това е необходимо за улесняване на взаимното признаване на присъдите и съдебните решения, както и на полицейското и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси с трансгранично измерение, Европейският парламент и Съветът, като приемат директиви могат да установят минимални правила. Тази разпоредба също предвижда, че тези директиви обхващат, „а) взаимната допустимост на доказателства между държавите членки; б) правата на лицата в наказателното производство ; в) правата на жертвите на престъпления; г) други специфични аспекти на наказателното производство, които Съветът определя предварително чрез решение. Към настоящия момент, по отношение на лица, в положението на ищеца, по правото на ЕС са приети само директиви, които касаят само процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство – актове по чл. 82, параграф 2, буква б) ДФЕС. На посоченото правно основание от ДФЕС са приети Директива 2012/13/ЕС на

Европейския парламент и на Съвета от 22.05.2012 г. относно правото на информация в наказателното производство; Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство.

5.3. Към 13.12.2016 г. регламентацията по правото на ЕС е налице само в областта на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство. Що се касае чл. 82, параграф 2, буква г) ДФЕС – други специфични въпроси в наказателното производство, такива разпоредби не са приети понастоящем. Следователно, през исковия период няма действаща уредба по правото на ЕС, касаеща материално-правни въпроси по отношение на такива лица, като условията на задържане или за конвоиране.

6. Що се касае до претенцията на ищеца, че спрямо правното му положение е приложим чл. 91, параграф 1, буква в) мерки за подобряване на безопасността на транспорта, то тази норма не може да бъде извадена от контекста и да се прилага сама за себе си, такива мерки са приложими само по отношение на транспорт с трансграничен елемент, т.е. когато е упражнена свобода на движение при предоставянето на транспортни услуги. Най-малкото, предвид данните за конвоирането на ищеца само в рамките на [населено място], на 13.12.2016 г., такъв трансграничен елемент е изключен. Независимо от това, българската държава е въвела както изискванията на ЕС в областта на транспортните средства чрез Наредба № 60 от 2009 г. за одобряване типа на нови моторни превозни средства и техните ремаркета (ДВ, БР. 40 ОТ 2009 г.), в число и на изискванията на правилата на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации (И. на ООН) Единни изисквания относно одобрението на моторни превозни средства от категория М2 или М3 по отношение на тяхната обща конструкция (ОВ L 373, 27.12.2006 г.) Така според Приложение № 1 към чл. 1, т. 4 от наредбата, „1.2. "Седалка" е конструкция, която може да е или да не е съставна част от конструкцията на превозното средство, оборудвана с тапицерия, предназначена за настаняване в седнало положение на едно лице. 1.2.1. Терминът "седалка" обхваща както индивидуалните седалки, така и седалките тип "пейка". Видно от Приложенията към наредбата, що се касае до обезопасителните колани, системи за закрепване, във всички случаи са посочени като приложими изискванията на Регламент (ЕО) № 661/2009 и съответното правило на И. на ООН.

7. Що се касае до приложението на правото на ЕС в областите на споделена компетентност с държавите членки, съгласно чл. 2, параграф 2 от ДФЕС, както ЕС така и държавите членки могат да приемат актове в тази област – първото изречение, а съгласно второто изречение на разпоредбата, държавите-членки упражняват своята компетентност само доколкото Съюзът не е упражнил своята. Доколкото в областта на правото на ЕС не са приети изрични разпоредби за оборудването и изискванията към автомобилите при конвоиране на лица в положението на ищеца, в нито една от двете области, са приложими изцяло разпоредбите по националното право.

8. Позоваването на норми на Хартата за основните права на ЕС не води до друго правно положение, доколкото съгласно чл. 51, параграф 2 от Хартата,

разпоредбите ѝ не разширяват приложното поле на правото на Съюза, а съгласно първия параграф, се прилага от държавите-членки само доколкото те прилагат правото на ЕС. Доколкото в областта на правото на ЕС не са приети изрични разпоредби за оборудването и изискванията към автомобилите при конвоиране на лица в положението на ищеца, в нито една от двете обсъдени области на компетентност, то следователно, са приложими в казуса по делото изцяло разпоредбите по националното право.

9. Освен горното, нормата на чл. 91, параграф 1, буква ж) от ДФЕС, на която се позовава ищеца и която счита за нарушена, няма за цел да предоставя права на частноправните субекти. Позоваването на съдебната практика на Съда на ЕС - Решението по съединени дела Ф. и Б., също е неотнормимо, доколкото касае критериите за отговорност на държавата-членка за вреди при нетранспонирана в националното право правна норма, но случаят очевидно не е такъв, предвид липсата на относимо законодателство в двете обсъдени области по правото на ЕС.

От всичко изложено следва, че правото на ЕС не е приложимо към правното положение на ищеца и предявените към него искове за вреди от конвоирането му.

Правна квалификация и допустимост на иска за вреди

В казуса по делото се претендират вреди, причинени от необезопасяването на ищеца с предпазен колан по време на конвоирането му на 13.12.2016 г. от Затвора С. до АССГ. По време на конвоирането бил в застрашено положение, поради което претендира, че е претърпял неимуществени вреди, за което счита, че следва да му бъде заплатено парично обезщетение, ведно с лихви. Исковите претенции изхождат от лице, имащо активна процесуална легитимация и са насочени срещу юридическо лице, в чиято структура се намират органите, от чиито действия и бездействия ищецът претендира, че е претърпял вредите.

Исковите претенции следва да се квалифицират по чл. 1, ал.1 вр. чл.4 от ЗОДОВ, като редът за разглеждането и изискванията за допустимостта им се подчиняват на правната уредба по АПК - чл. 203 - 207 АПК.

Съгласно чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ държавата и общините носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Анализът на тази норма, налага разграничаване на дейността по издаване на административни актове и тази, която е проява на физическото действие или бездействие. Това има значение при разрешаването на въпроса за предпоставките, при които увреденият може да търси обезщетение, но незаконосъобразните административни актове, действия или бездействия са последица от несъобразност на поведението на длъжностните лица с разпоредбите на закона или подзаконовите нормативни актове.

Исковите по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ се разглеждат по реда, установен в Административнопроцесуалния кодекс, като местната подсъдност се определя по чл. 7, ал. 1 (чл. 1, ал. 2 ЗОДОВ). Разпоредбата на чл. 203 АПК предвижда, че гражданите и юридическите лица могат да предявят искове за

обезщетение за вреди, причинени им от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица.

Активно легитимирана страна по иска по чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразена със закона административна дейност. Те обаче следва да докажат претърпените вреди, техния характер и размер и най-вече, че вредоносният резултат е в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на държавен или общински орган или длъжностно лице, при или по повод на изпълнението на административната дейност. Наличието на тези предпоставки е абсолютно условие за ангажиране на отговорността на държавата и съответно присъждане на обезщетение - чл. 1, ал.1, вр. чл. 4 ЗОДОВ. В случай, че една от тези предпоставки не е на лице, отговорността за вреди на държавата не може да бъде ангажирана.

Видно от данните, съставляващи основание на исковата молба, в казуса по делото се претендират вреди от фактически действия и бездействия на органи и служители на Главна дирекция Охрана. Съгласно чл. 204, ал.4 АПК, в този случай незаконосъобразността на действието и/или бездействието се установява от съда, пред който е предявен искът за вреди.

Съгласно нормата на чл. 205 АПК, искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. В разглеждания казус надлежен ответник по иска е Главна дирекция „Охрана“ при Министерство на правосъдието.

Разпоредбата на чл. 391, ал. 2 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) предвижда, че Главна дирекция "Охрана" е юридическо лице със седалище в [населено място] към министъра на правосъдието. По силата на чл. 391, ал. 3, т. 6 ЗСВ Главна дирекция "Охрана" конвоира обвиняеми и подсъдими, за които се иска или е постановена мярка за неотклонение задържане под стража, или лица, изтърпяващи наказания в местата за лишаване от свобода, до органите на съдебната власт. Съгласно чл. 1, ал. 2 от Правилата за условията и реда за осъществяване на конвойната дейност от служителите на Главна дирекция „Охрана“ (Правилата) „конвойната дейност“ е дейност по охрана и изолация на лице/а/ с мярка за неотклонение „задържане под стража“ или изтърпяващо/и наказание в местата за лишаване от свобода, извършвана от конвоен наряд, на място или при движение по определен маршрут, ходом или със специален автомобил. В чл. 2 от Правилата е предвидено, че основните сили, осъществяващи конвойната дейност, включително и охрана и изолация на лицата, са служителите на Главна дирекция „Охрана“ със съответните правомощия.

В настоящия случай претендираните от ищеца вреди са свързани именно с фактически действия и бездействия при и по повод осъществяване на конвойната дейност, по време на която Е. Д. М. твърди, че са му причинени неимуществени вреди. Тази дейност, както се отбеляза, се осъществява от служителите на ГД „Охрана“.

Следователно, предявените от Е. Д. М. иск за неимуществени вреди и лихви срещу Главна дирекция „Охрана“ е процесуално допустим по чл. 204, ал.4 АПК и предявен срещу надлежния ответник по чл. 205 АПК.

По основателността на исковата претенция за вреди

Конвоирането на ищеца по описания начин в специален автомобил на ГД „Охрана“ съставлява фактическо действие на органи на тази дирекции и въз основа на конкретна заповед, посочена в отговора на исковата молба.

Съгласно чл. 8, ал.2, т.15 от Правилника за устройството и дейността на Главна дирекция „Охрана“ в относимата редакция, предвижда, че министърът на правосъдието „определя по предложение на главния директор изискванията за оборудването на специалните конвойни автомобили“. Правилата, в които са предвидени тези изисквания са приети като доказателство по делото.

Правилата, като административен акт на министъра на правосъдието, тъй като посочените правила представляват изявление, а не фактическо действие или бездействие. Поради това законосъобразността на Правилата не може да бъде обсъждана в производство по иск за вреди на основание чл.204, ал.4 ЗОДОВ. Поради това незаконосъобразност на Правилата, в това число поради несъответствие с акт от по-висока степен, не може да ангажира отговорността на ГД „Охрана“ за фактически действия или бездействия.

Както се посочи, отговорността на държавата за вреди се претендира от незаконосъобразни действия и бездействия при конвоирането на ищеца, за които осъществени според ищеца от органите на Главна дирекция „Охрана“, която съдът квалифицира като допустима по чл. 204, ал.4 АПК, т.е. за вреди от фактическо бездействие и действие на административен орган. Следователно, при разглеждането на исковата претенция не може да се основава, претендира и преценява незаконосъобразност на административен акт, в това число на незаконосъобразен административен акт на министъра на правосъдието, тъй като подлежи на разглеждане по друг ред, и второ, в изричното уточнение на исковата молба по указания на съда, такова основание не е въведено, съответно преценявано с оглед допустимост на иска за вреди.

Също както се посочи до тук, съгласно чл. 391, ал.1 и ал.2 от Закона за съдебната власт, към министъра на правосъдието е създадена Главна дирекция "Охрана", която е и юридическо лице, а съгласно ал. 3, т.6 от същата разпоредба, Главна дирекция "Охрана" „конвоира обвиняеми и подсъдими, за които се иска или е постановена мярка за неотклонение задържане под стража, или лица, изтърпяващи наказания в местата за лишаване от свобода, до органите на съдебната власт. Именно качеството на такова лице е имал ищеца на процесната дата, като не е спорно – подсъдим. В казуса по делото се установява фактически действия на служители при ГД „Охрана“, които на 13.12.2016 г. действително са конвоирали ищеца по посочения в исковата молба маршрут в служебен бус на дирекцията– автомобил със специален режим на придвижване, а също и предназначение – за конвойна дейност, като действително в този бус няма монтирани обезопасителни колани, следователно, за органите от конвойния наряд не е възниквало задължение

за фактическо действие да превозят ищеца с поставени такива колани. В Правилата за конвойната дейност, обсъдени по фактите, не се съдържа разпоредба, според която на конвоираните лица следва да бъдат поставени такива колани. Също такава норма не се съдържа в Правилника за устройството и дейността на Главна дирекция „Охрана“, нито в Закона за съдебната власт. Конвоирането на лица като ищеца е специфична дейност, която се извършва само от изрично предвидени органи – държавни служители и се подчинява на специална уредба. Този извод може да бъде направен от чл. 391, ал. 7 от Закона за съдебната власт, съгласно която: „Устройството и дейността на Главна дирекция "Охрана" се уреждат с правилник, издаден от министъра на правосъдието.“. Съгласно чл. 8, ал.2, т.11 от Правилника, министърът на правосъдието : „определя със заповед по предложение на главния директор на ГД "Охрана" Правилата за осъществяване на призоваването, принудителното довеждане и конвоирането на лица“, а съгласно т.15 от същата разпоредба: „определя по предложение на главния директор изискванията за оборудването на специалните конвойни автомобили и етапните конвойни бази;“. Нито в Закона за съдебната власт, нито в Правилника за устройството и дейността на дирекцията, приет от Министерския съвет, нито в Правилата, в частта по – Приложение № 4 за оборудването на конвойните автомобили, се съдържа разпоредба, която препраща към общите правила на закона за оборудването на автомобилите, с които се конвоират лицата.

Освен това, съответствието на оборудването на автомобилите с изискванията, на които следва да отговаря, е предмет на проверка и преценка при регистрацията на автомобилите, извършва се от съответните органи, компетентни да извършат регистрацията, съгласно Наредба № li-45 от 24 март 2000 г. за регистриране, отчет, спиране от движение и пускане в движение, временно отнемане, прекратяване и възстановяване на регистрацията на моторните превозни средства и ремаркета, теглени от тях, и реда за предоставяне на данни за регистрираните пътни превозни средства. Така съгласно чл. 5, ал. 3, т.4 от Наредбата, при регистрация на автомобилите звената на МВР извършват необходимите проверки за „4. техническата изправност на превозното средство и неговото комплектоване. Този преглед се извършва при първоначалната регистрация, – чл. 32, ал.1, т.1 от Наредбата. Следователно, след като компетентните органи по чл. 5 от Наредбата са извършили необходимите технически прегледи и за комплектоването на специалния автомобил и са издали свидетелство за регистрация, то съдът само в производство, в което се оспорва тази констатация, е компетентен да провери дали е законосъобразна. Съдът следва да зачете правното действие на свидетелството за регистрация на процесния автомобил – като стабилен административен акт. Поради това съдът инцидентно в производство по чл. 204, ал.4 АПК не може да пререшава въпроси, които са предмет на проверки при издаването на свидетелството, доколкото издаването му не е предмет на правен спор или на преценка за законосъобразност в процесното производство.

На следващо място, не може да се приеме, че ищецът е дискриминиран по какъвто и да е повод, нито спрямо останалите лица в неговото положение,

които са конвоирани с автомобили като процесните и за които свидетелят И. заяви, че са идентични от 2004 г., нито по отношение на разположението на седалките, доколкото по такъв начин – по дължината на превозното средство са разположени и в масовия градски транспорт – като метровлаковете например, същото е относимо и за вида на седалките в процесния бус – тип пейки, т.е. седалки предназначени за повече от едно лице, неподвижно закрепени за превозното средство.

Също не може да се приеме, че по отношение на всички моторни превозни средства от категория М2, какъвто е процесният автомобил, съществува императивно правило за ползване на обезопасителни колани. На първо място, обезопасителните колани, за които претендира ищеца, са за седалки, предназначени за едно лице, а не за седалки тип пейки. На второ място, не се съдържа забрана за използването на седалки тип пейки в случай като процесния.

Съгласно чл. 149, ал.1, буква б) ЗДвП, определя категория М2 - превозни средства от категория М с повече от 8 места за сядане, без мястото за сядане на водача, с технически допустима максимална маса не повече от 5 t; в превозните средства от категория М2, освен местата за сядане, може да има място за стоящи пътници. Очевидно процесният автомобил е предназначен само за превоз на конвоирани лица и служители на дирекцията. В ЗДвП не съществува абсолютно изискване за предпазни колани на автомобили категория М2 и конкретно за приложимостта на чл. 137а ЗДвП и за автомобилите за конвоиране на лица. Тази разпоредба предвижда, че водачите и пътниците в моторни превозни средства от определени категории, сред които и М2, когато са в движение, използват обезопасителните колани, с които моторните превозни средства са оборудвани, а според чл. 137д, първото изречение от ЗДвП:“ Всички седящи пътници в моторните превозни средства от категории М2 и М3, когато са в движение, използват системите за обезопасяване, с които моторните превозни средства са оборудвани, т.е. оборудвани от производителя. Следователно, изискването за ползване на обезопасителни колани е приложимо само ако автомобилите са оборудвани с такива. Към процесната дата не съществува изискване, всички МПС от категория М2, в това число и за конвоиране на лица, да бъдат оборудвани с обезопасителни колани, за да бъдат допускани до движение по отворените за обществено ползване пътища. Този извод се потвърждава и от изискванията за обществен превоз на пътници, регулирани от Закона за автомобилните превози, конкретно чл. 7б, ал.5 от този закон, ДВ, бр. 80/2018 г., в сила от 29.06.2019 г. Съгласно тази разпоредба, редът за оборудване с обезопасителни колани на моторните превозни средства от категории М2 и М3, клас В, клас II и клас III, за управлението на които се изисква свидетелство за управление от категории D1, D1E, D или DE, които не са оборудвани фабрично с такива, се определя с наредбата по чл. 146, ал.1 ЗДвП.

Следователно, към процесната дата – 13.12.2016 г., не съществува изискване, за използване на обезопасителни колани в конкретното превозно средство при конвоирането на ищеца от Затвора С. до сградата на АССГ в [населено място]. Не е налице незаконосъобразно бездействие на служебните лица, непосредствено осъществили конвоя, нито на висшестоящи, доколкото не

съществува такова императивно изискване.

Следователно, не е налице първата изискваща се предпоставка за ангажиране на отговорността на държавата по чл. 1, ал.1 ЗОДОВ - незаконосъобразно бездействие.

От фактите по делото не следва и незаконосъобразно действие, твърденията на ищеца, че поради шофирането на водача на автомобила „през дупките на С.“ е бил застрашен от увреждане, е хипотетично, такива данни няма по делото, още повече, че се касае за автомобил със специален режим на движение, както претендира ответника и който може да не спазва определени правила при придвижването си но без да засяга безопасността на движението. Също не се установи по делото и незаконосъобразно действие на служителите от наряда, пряко осъществили конвойната дейност, в противоречие със забраната по чл. 6, ал.1, респективно визирани в ал. 2 на същата разпоредба.

Твърденията на ищеца за поставянето му в застрашено положение са изцяло хипотетични, не се подкрепени и твърденията му за здравословното състояние, доколкото се касае за седалки тип пейки от незапалим материал, т.е. без тапицерия, то неудобствата от твърдата пейка при пътуването следва да бъдат приети за нормална последица и необходими с оглед правилата за сигурност, които следва да бъдат прилагани спрямо лица, в положението на ищеца на процесната дата. Що се касае до разрешението по принцип за такива лица да ползват самостоятелно колани, следва да се отбележи, че се касае по принцип за вещи с повишен риск от увреждане и е напълно логично ползването на такива вещи да не бъде регламентирано за всички. Видно от публично обявения списък за разрешените вещи от лицата, лишени от свобода и задържаните под стража, като ищеца, в част III е предвидено ползването на колан за панталон само след изрично разрешение от началника на затвора, поправителния дом или затворническото общежитие, т.е. не само се изисква допълнително разрешение за такава вещь, но и не е предвидена възможност за ползването на такава вещь с разрешение на съответното длъжностно лице от следствения арест, което е допълнителен аргумент за риска от ползването на определени вещи от лица в положението на ищеца.

Неотносими са посочените от ищеца примери за катастрофи при автомобилни превози, осъществявани от частни лица - превозвачи и пострадали граждани, и примери за извън населени места.

На основание изложеното, по съображение, че не се установява незаконосъобразно бездействие или действие на орган при ГД „Охрана“ на конкретната дата – 13.12.2016 г. и по повод конвоирането на ищеца от сградата на Затвора С. до сградата на АССГ, не е изпълнено първото изискване за незаконосъобразна дейност на административен орган, и отговорността на държавата не следва да бъде ангажирана.

Следва да се посочи, че по отношение на ищеца е формирана съдебна практика на ВАС по идентичен казус, разгледан като първа инстанция от състав на АССГ. Предвид отхвърлената като краен резултат искова претенция от първоинстанционния съд, касационната инстанция е приела: „Следва обаче да бъде посочено следното: фактът, че лишеният от свобода е бил конвоиран за съдебно заседание на 02.11.2016 г. от Затвора С. до сграда на

АССГ и СРС за съдебни заседания за времето от около няколко часа не може да обоснове извод, че той е претърпял такива сериозни вреди за здравето му, които да доведат до заключението, че ищецът е претърпял твърдените неимуществени вреди." - така в Решение № 9489/20.06.2019 г. по адм.д. 13373/2-17 г. на ВАС, III отделение. С тази съдебна практика настоящият състав на съда е задължен да се съобрази.

По исковата претенция за лихви:

Исковата претенция за присъждане на лихви в размер на 4%, считано от 05.10.2019 г. върху сумата от 10 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди за 13.12.2016 г., е с правно основание чл. 86 от Закона за задълженията и договорите. Задължението за лихва има акцесорен характер, тъй като е обусловено от неизпълнение на парично задължение. В казуса по делото съществуването на задължението за лихва изцяло зависи от уважаването или не на иска за присъждане на паричното обезщетение за вреди, като в случая лихвата се претендира от деня на увреждането - 13.12.2016 г. Тъй като не се установи основание за ангажиране на отговорността за вреди на държавата чрез Главна дирекция „Охрана“, няма основание за ангажиране и отговорността на ответника за присъждане на лихви, предвид акцесорния характер на задължението за лихви.

На основание всичко изложено, исковите претенции на Е. Д. М., ЕГН [ЕГН], против Главна дирекция „Охрана“ за присъждане на парично обезщетение в размер на 25 000 лв. за неимуществени щети за 13.12.2016 г. вследствие на поставянето му в застрашено положение при превозването му на 13.12.2016 г. в бус без седалки и обезопасителен колан, по маршрут от Затвора С. до сградата на АССГ за участие в съдебно заседание по дело пред АССГ, както и за лихви върху посочената сума в размер на 4%, считано от 13.12.2016 г., следва да бъдат отхвърлени като неоснователни.

По разноските:

На основание чл. 226, ал. 3 АПК Съдът дължи произнасяне и относно претенциите за разноски – за случая – юрисконсултско възнаграждение, включително пред ВАС, в полза на ответника. Поради това и на основание чл. 10, ал. 2 ЗОДОВ, чл. 226, ал. 3 АПК ищецът дължи юрисконсултско възнаграждение за двете съдебни инстанции, в размер на общо 300 лева, каквото искане има своевременно направено, определено съобразно чл. 37 от Закона за правната помощ, във връзка с чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ.

Съгласно чл. 10, ал. 2 от ЗОДОВ, ако искът бъде отхвърлен изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноските по производството. В производството по настоящото дело не е заплатена държавна такса и са направени разноски за вещо лице по допуснатата съдебно-техническа експертиза в размер на 200 лв. Същите са изплатени на вещото лице от бюджетните суми на съда, но с оглед разпоредбата на чл. 10, ал.2 от ЗОДОВ, следва да бъдат възстановени от ищеца.

Така мотивиран, Административен съд - София - град, I отделение, 21 състав:

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователна искова молба на Е. Д. М., ЕГН [ЕГН] срещу Главна дирекция „Охрана“ при МП за присъждане на парично обезщетение в размер на 25 000 лв. за неимуществени щети за 13.12.2016 г. вследствие на поставянето му в застрашено положение при превозването му на 13.12.2016 г. в бус без седалки и обезопасителен колан, по маршрут от Затвора С. до сградата на Административен съд София - град за участие в съдебно заседание, както и за лихви върху посочената сума в размер на 4%, считано от 13.12.2016 г.

ОСЪЖДА Е. Д. М., ЕГН [ЕГН] да заплати на Административен съд София-град сумата 210,00 (двеста) лева, представляващи държавна такса и разноски за вещо лице.

ОСЪЖДА Е. Д. М., ЕГН [ЕГН] да заплати на Главна дирекция „Охрана“ при МП юрисконсултско възнаграждение за две съдебни инстанции, в размер на общо 300.00 (триста) лева.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано чрез Административен съд София - град пред Върховен административен съд на РБ в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Решението **ДА СЕ СЪОБЩИ** на страните чрез изпращане на препис от него по реда на чл. 137 от АПК.

СЪДИЯ: